

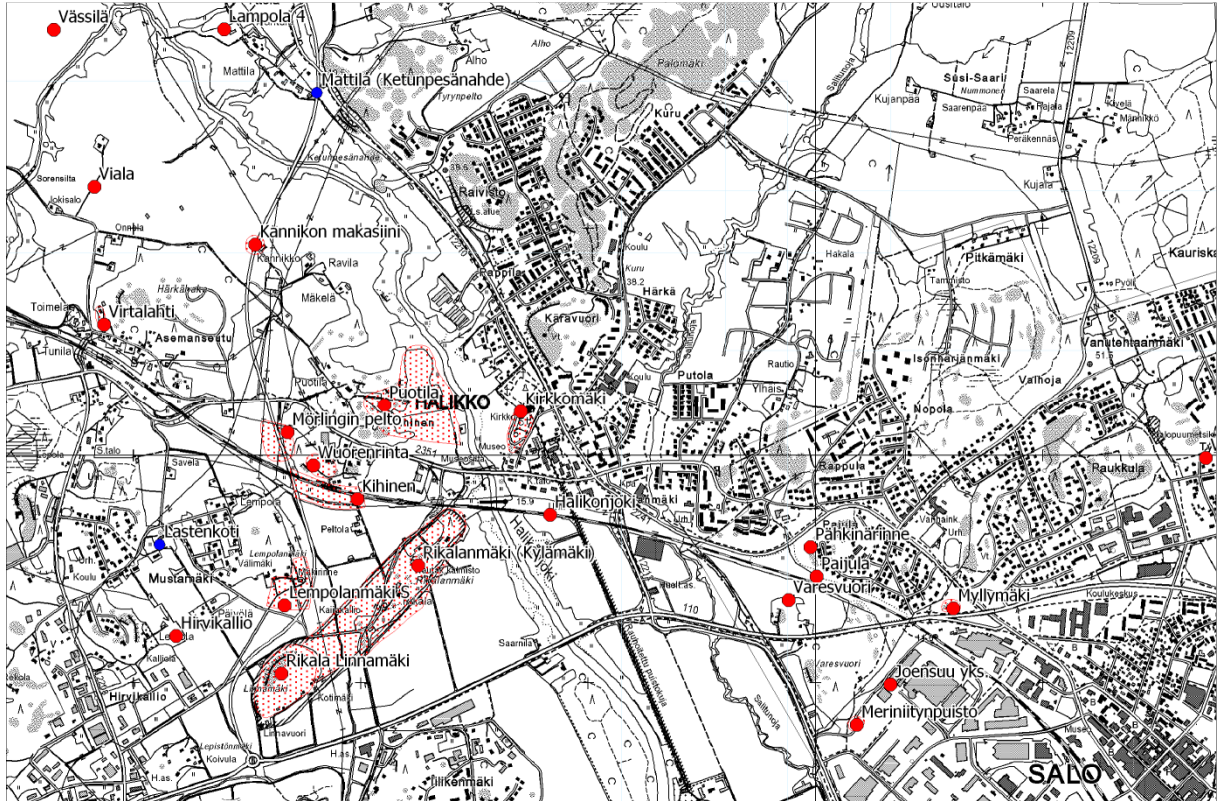
Salo Halikon Kirkkomäki
myöhäisrautakautisen ruumiskalmiston ja
kivikautisen asuinpaikan kaivaus 1.7.–17.7.2009 ja
25.5.–4.6.2010

Esa Mikkola 2011

Karttaote

Kirkkomäki ja sen lähikohteet. Mittakaava noin 1:25 000

Taustakartan copyright Maanmittauslaitos 2008, kartan kopiointi ilman lupaa on kielletty

Sisällysluettelo

Karttaote	2
Arkisto- ja rekisteritiedot	4
Johdanto.....	6
Sijainti ja topografia	10
Tutkimushistoria.....	11
Kaivauksen käytännön toteutus 2009–2010.....	13
Haudat	16
Muut rakenteet ja myöhäiskivikautinen asuinpaikka	23
Muu löytöaineisto	25
Yhteenveto	25
Arkistolähteet.....	27
Kirjallisuutta.....	27
Digitaalikuvaluettelo 2009 ja 2010 otetuista kuvista.....	28
Mustavalkonegatiiviluettelo 2009 kaivaukselta.....	43
Karttaluettelo ja kartat.....	45
Kuvataulut	70-144
Liitteet	

Arkisto- ja rekisteritiedot

Muinaisjäännös	Salo Halikon Kirkkomäki
Aiemmin käytettyjä nimiä	Kirkkomäki, Tapulinmäki, Kirkkomäki Halikko (nimi mj.rek:ssä), Kirkonmäki (paikallinen muoto)
Muinaisjäännösrekisterinumero	073010030
Muinaisjäännöstyyppi	ruumiskalmisto, polttokenttäkalmisto, asuinpaikka
Ajoitus	kalmistot rautakautisia, asuinpaikka pronssikautinen ja/tai kivikautinen
Kaupunki	Salo
Kylä	Halikko
Tilat ja rekisterinumerot	Kirkkorinne, kiinteistörekisterin numero 073-457-1-12 Halikon kirkko ja hautausmaa, Rn:o 073-457-1-15
Omistaja	Salon evankelisluterilainen seurakunta
Osoite	Halikon seurakuntatoimisto Vaskiontie 31, 24800 HALIKKO
Kaivetun alueen suuntaa-antavat keskikoordinaatit, korkeustieto on koko muinaisjäännöstä koskeva, ETRS89-TM35FIN	N = 6702253.000 E = 283595.000 z = 32 – 41 m mpy
Aiemmat tutkimukset	Ensimmäiset irtolöydöt 1872 Armfelt-suvun hautapaikan rakentamisen yhteydessä Hjalmar Appelgren 1896 tarkastus, ei löytöjä A.M. Tallgren 1914 kaivaus kellotapulin luona, ei tarkempia tietoja Kaarlo Katiskoski 1983 kaivaus kirkon pohjoispuolella, ei löytöjä Esa Mikkola 1998 inventointi Eeva Raike ja Anu Kehusmaa 2003 koekaivaus ja kaivaus

Aiemmat löydöt	<p>KM 2058: 4-6 (kipsikopioita, aidot vuonna 1872 löydetty pronssikorut kreivi Armfeltin kokoelmiin)</p> <p>KM 3187:45-46 (2 miekankatkelmaa ja kilvenkupura)</p> <p>KM 5512:24-15 (Kreivi Armfelt 1872, saatu Kansallismuseoon 1912, kipsikopioiden KM 2058 originaalit)</p> <p>TYA 107, saviastian palanen</p> <p>KM 34020:1-350, kalmistolöytöjä</p> <p>KM 37409:1-906, kalmistolöytöjä</p>
Hoidettu muinaisjäännösalue	Ks. Satu Mikkonen-Hirvosen hoitoa koskevat raportit 2008-2010
Vuosien 2009 ja 2010 tutkimukset	Esa Mikkola
Kenttätyöaika	kaivaus 1.7.-17.7.2009 ja sen jatko 24.5.-4.6.2010
Kustannukset	2009 kaivaus 22 900 €, 2010 kaivaus 17 700 € (yhteensä 40 600 €)
Tutkimustyyppi	Kaivaus
Tutkimusmenetelmä	Tasokaivaus/yksikkökaivaus
Kaivetun alueen pinta-ala	61,5 m ²
Tutkitun alueen laajuus	61,5 m ²
Löydöt	<p>KM 38083:1-446 (vuoden 2009 kaivaus)</p> <p>KM 38540:1-280 (vuoden 2010 kaivaus)</p>
Kuva-aineisto	<p>DG1141:1-83 (vuoden 2009 kaivaus)</p> <p>F1458841:1-33 (vuoden 2009 kaivaus)</p> <p>DG2102:1-140 (vuoden 2010 kaivaus)</p>
Alkuperäisen kaivauksettomuksen säilytyspaikka	Museoviraston arkeologinen keskusarkisto, Helsinki
	<i>Kannen kuva DG1141:7.Huoltotien leikkauksen maisemoinnin edellyttämien kaivausten alkutilanne. Kuva Museovirasto/Esa Mikkola 2009.</i>

Johdanto

Halikon kirkonkylä sijaitsee aivan Salon kaupungin kupeessa Halikonlahden pohjukassa Varsinais-Suomen maakunnan kaakkoisosassa. Halikkoon on Helsingistä matkaa noin 115 kilometriä ja Turusta noin 60 km. Halikon kunta liittyi Salon kaupunkiin 1.1.2009 ja samalla Halikon kunta lakkautettiin. Samalla myös Halikon seurakunta liittyi osaksi Salon seurakuntaa. Uuden Salon tunnuksiksi valittiin varsin soveliaasti Halikon vanha vaakuna, jossa esiintyvät mm. kultainen tammi ja Horn-suvun musta sarvi.

Halikon alueella on ollut asutusta jo vanhimmalta kiviltaudelta lähtien, mutta rautakaudella varsinkin Halikonjoen laakso Märystä etelään oli tiheään asuttu (Hirviluoto 1992, *in passim*). Halikko esiintyykin keskiaikaisissa lähteissä omana alueenaan 1300-luvulla. Myöhemmin Halikko tuli tunnetuksi Horn- ja Armfelt-suvuista ja näille kuuluneista kartanoista, joista Åminne eli Joensuu on kuuluisin. Salon kaupunki on aikoinaan perustettu Åminnen maille. Kartanolta kulkee koivukuja Halikon harmaakivikirkolle, joka on rakennettu Kirkkomäki-nimisen mäen pohjoisosan tasanteelle perimätiedon mukaan 1440-luvulla. (Pitkänen 1992:156-157.)

Halikon kirkonkylän alueen topografia on varsin vaihteleva. Maisemallisesti tärkeimpinä elementteinä ovat Halikonjoki ja sen laaksoon muodostunut avoin viljelymaisema sekä toisaalta jokilaaksoa reunustavat jyrkkäpiirteiset, suhteellisen korkeat kallioiset mäet. Peltoalueiden maaperä on lähes poikkeuksetta savea. Mäet ovat hiekkamoreenia ja avokalliota. Halikonjoen itärannalla kohoava Kirkkomäen pitkulainen kallio- ja moreeniharjanne kuuluu maisemallisesti ja topografisesti samaan kokonaisuuteen joen itäpuolella sijaitsevien Rikalanmäen ja Kihistenmäen kanssa. Jokaisen mäen alueelta on löydetty myöhäisrautakauteen ajoittuva kalmisto; Rikalanmäen kuuluisa ruumiskalmisto löytyi 1950-luvulla ja Kihistenmäeltä on saatu talteen mitä todennäköisimmin ruumiskalmistosta peräisin olevaa esineistöä. Vuonna 1998 mäen lounaisosasta Wuorenrinta-nimisen kiinteistön päärakennuksen sadevesiviemärikaivannosta saatiin talteen miekka sekä hopea- ja pronssikoruja (Mikkola 1999). Aiemmin kyseisen tontin naapurista on löydetty kaksi hopeakoristeista G-tyyppin keihäänkärkeä (KM 12692:1-2). Kihistenmäen lounaisosassa on myös kuppikallio ja mäen juurelta on löydetty merkkejä asuinpaikasta.

Kirkkomäen muinaisjäännösalue sijoittuu mäen eteläosaan. Halikon harmaakivikirkko hautausmaineen sijoittuu mäen keski- ja pohjoisosaan. Lähelle Kirkkomäen korkeinta kohtaa rakennettiin 1770-luvulla puinen kellotapuli. Mäen korkeimmalla kohdalla on Armfelt-suvun hauta-alue, joka perustettiin vuonna 1872. Aivan Armfelt-suvun hauta-alueen eteläpuolella hautausmaan kiviaidan takana ovat vanhan vesisäiliön jäännökset. Vesitornin itäpuolella alempana rinteessä on vanha betonista valettu ruumiskellari. Muilta osin Kirkkomäen eteläosa oli vuoteen 2003 asti vesakoitunutta joutomaata. Mäen länsirinteessä on betonisia pilareita, jotka ovat peräisin puretusta laululavasta. Mäen itärinteessä on useita puolikaaren muotoisia kaivantoja. Mäen rinteiden muokkaaminen liittyy vanhojen puisten kirkkotallien rakentamiseen. Mäen itärinteen alueella on ollut useita pieniä hirrestä tehtyjä talleja, jotka olivat käytössä ainakin 1930-luvulle asti. Mäen eteläosan lakialue laskee tasaisesti kohti etelään, jossa on avokalliota. Mäki päättyy Halikonjoen suunnassa jyrkkään avokallioseinämään. Mäen laen eteläosan kautta on vuoden 2003 jälkeen rakennettu noin 8 metriä leveä huoltotie, joka vie kirkon pohjoispuolelle perustetulle uudelle hautausmaalle. Huoltotie on louhittu kallion läpi ja se kulkee mäen eteläosassa noin 2,5 metriä syvässä ja 12–14 metriä leveässä urassa. Huoltotien leikkauksessa havaittiin vuonna 2008 useita liesimäisiä rakenteita sekä yksi palokuoppahauta (ks. Esa Mikkolan kaivauskertomus vuodelta 2008). Tie oli näin ollen tehty muinaisjäännösalueelle, jota ei oltu tutkittu riittävästi.

Vuoden 2009 tutkimukset aiheutuivat huoltotien penkkojen maisemointitarpeesta. Maisemointi oli annettu Museoviraston muinaisjäännösten hoitoyksikön toteutettavaksi. Maisemoinnin mahdollistavat arkeologiset kaivaustutkimukset rahoitti Halikon seurakunta muinaismuistolain 15 §:n mukaisesti. Huoltotien pohjoispenkalle avatulta kaivausalueelta tuli n. 20-25 cm paksun muokkauskerroksen alta esille suuri kuoppaliesi, muita kiveyksiä sekä yllättäen neljä selvästi erottuvaa ruumishautakuviota. Hautakuviot jatkuivat avaamattomalle alueelle. Haudat nimettiin kirjaintunnuksilla aloittamalla selvästi rivissä olleista haudoista. Haudasta A saatiin talteen 1000-luvun alkuun ajoittuva riipuksena käytetty englantilainen hopearaha ja raudasta valmistettu veitsen terä. Veitsen kahvassa oli säilyneenä puuta. Myös aivan huoltotien penkalla oli nähtävissä mahdollisia ruumishautakuvioita. Vuoden 2009 osittain tutkituista haudoista A ja B ei havaittu lainkaan luuaineistoa. Tutkimuksiin alun perin varattu kahden viikon kenttätyöaika ei riittänyt löytyneiden ruumishautojen esille ottoon, huolelliseen kaivamiseen ja tarkkaan dokumentoimiseen. Tutkimuksia olikin tarkoitus jatkaa myöhemmin syksyllä arkeologian osaston omin tutkimusvaroin, mutta niitä päästiin jatkamaan vasta keväällä 2010 Salon seurakunnan

myöntämän rahoituksen turvin. Tällöin osittain esillä olleet ja osittain kaivetut haudat avattiin uudelleen ja tutkittiin kokonaisina.

Tutkimuksia johti molempina vuosina FM Esa Mikkola. Piirtäjänä kaivauksella toimi HuK Ville Rohiola molempina vuosina. Vuonna 2009 tutkimusavustaja toimi HuK Satu O’Ceallacháin ja vuonna 2010 HuK Stiina Tuppurainen. Kaivajina 2009 olivat Lassi Närväinen, Petri Suomala ja Stephan Schulz ja 2010 Lassi Närväinen, Petri Suomala, Essi Ruuskanen ja Niko Anttiroiko. Lisäksi Ulla Moilanen osallistui kaivauksiin vapaaehtoisena yhden viikon ajan. Satu Mikkonen-Hirvosen avustuksella kaivauksiin saatiin lisätyövoimaa Museoviraston muinaisjäännösten hoitoyksikön työryhmästä.

Halikon Kirkkomäen vuosien 2009 ja 2010 yhteensä neljä viikkoa kestäneissä tutkimuksissa löydettiin yhteensä viisi esineellistä ruumishautaa ja kolme esineetöntä ruumishautaa. Lisäksi havaittiin kolme vielä tutkimattomalle alueelle jatkuvaa haudan osaa (haudat G, F ja K). Vuoden 2008 polttokalmistokaivauksen yhteydessä esille oli tullut kolme esineetöntä ruumishautaa sekä yksi palokuoppahauta. Valokuvista ja kartoista päätellen Eeva Raikkeen vuonna 2003 avaamalle alueelle osui ainakin kaksi, mahdollisesti kolme vuosina 2009 ja 2010 tutkitun kaltaista ruumishautakuviota. Löytöluettelon koordinaatti- ja kerrostietojen perusteella vuonna 2003 löydetty englantilainen hopearaha on peräisin toisesta näistä haudoista. Jostain syystä rakenteita ei osattu tunnistaa ja tulkita myöhäisrautakautisiksi ruumishaudoiksi ja kaivaukset keskeytettiin etuajassa vähäisen löytömäärän ja alueen sekoittuneisuuden vuoksi (ks. kaivauskertomus Raike 2003). Museovirasto myönsi 23.9.2003 päivätyllä kirjeelle dnro 539/304/2002 luvan huoltotien toteuttamiseen tunnistamatta jääneen ruumiskalmiston kohdalle itse ehdottamaansa paikkaan, joka olisi ”muinaisjäännöksen suojelun kannalta vähemmän haitallinen”. Huoltotie tuli näin rakennettua entuudestaan tuntemattoman, noin 1100–1200-luvuille ajoittuvan ruumiskalmiston eteläosan läpi. Pohjoisempana sijaitseva polttokenttäkalmisto tosin tuli suojelluksi. Tien teon yhteydessä tuhoutuneiden hautojen määrää voidaan vain arvella. Vuosien 2003, 2008, 2009 ja 2010 kaivauksissa esille on tullut yhteensä 16 hautaa. Näistä 13 on tutkittu. Tutkituista haudoista esineellisiä on ollut kuusi kappaletta eli lähes puolet (46 %). Haudoissa ei ole säilyneenä juuri lainkaan luumateriaalia. Lähes kaikkiin hautoihin liittyy jonkinlaisia kivirakenteita. Neljästä haudasta saatiin talteen riipuksena tai muuna koruna käytetty hopearaha, kahdesta aseita ja saviastia, kolmesta sormus ja yhdestä hevosenkenkäsolki. Kolmessa haudassa oli myös veitsi ja

yhdessä lasimassahelmi. Luita oli säilynyt vain yhdessä haudoista, mikä luonnollisesti vaikeutti rakenteiden tulkintaa sekä tiettävästi myös johti vuonna 2003 tehtyihin tulkintavirheisiin.

Ruumishautojen lisäksi vuosina 2009 ja 2010 tutkituilta alueilta löydettiin asuinpaikkaan viittaavia rakenteita kuten iso kuoppaliesi ja muita liesimäisiä kiveyksiä. Tutkitun alueen pohjoisosasta saatiin talteen myöhäiskivikautista nk. reikäsekoitteista keramiikkaa eli saviastioiden savimassan sekoiteaineena on käytetty jotakin orgaanista ainetta, joka on aikojen kuluessa kadonnut jäljettömiin. Aiemmin mäeltä on löydetty melko runsaasti kvartsin käsittelystä syntynyttä jätettä eli kvartsi-iskoksia sekä piinuolenkärki. Löydöt viittaavat vahvasti Kirkkomäellä olleen asuttu myöhäiskivikaudella noin 3000–2000 vuotta ennen ajanlaskun alkua. Kirkkomäen koko lakialue on yhä muinaismuistolain (295/63) suojaamaa kiinteää muinaisjäännöstä, jota koskevista maankäyttöhankkeista tulee neuvotella Museoviraston kanssa.

Helsingissä 16.11.2011

Esa Mikkola

Sijainti ja topografia

Kirkkomäki sijaitsee Halikonjoen itärannalla. Joen länsipuolella ovat Rikalanmäki, Kihistenmäki ja Puotila rautakautisine muinaisjäännöskohteineen. Kirkkomäki muodostuu pitkänomaisesta lähes etelä-pohjois-suuntaisesta tasalakisesta mäestä, joka idässä kohoaa 8-10 metriä ympäristöään korkeammalle. Lännessä mäki kohoaa lähes 30 metriä jokilaaksosta. Mäen koko pohjoisosa on hautausmaakäytössä. Mäen länsipuolelle alas jokilaaksoon on rakennettu uusi iso hautausmaa, joka valmistui vuonna 2010. Lähes koko mäen rakentamaton osa on esihistoriallista polttokenttä- ja ruumishautakalmistoa. Aivan mäen eteläkärjessä on avokalliota. Mäen keskiosa viettää melko tasaisesti kohti etelää ja sitä peittää noin 20-25 cm paksu humuspitoinen muokkauskerros. Muokkauskerroksen alla on vaaleankeltaista, paikoin hyvinkin soraista ja kivistä moreenia, jossa on paikoin hienoa kivetöntä hiekkaa. Mäen rinteillä esiintyvä savi on sinne muualta tuotua. Mäen lakialueen tasaisuus hautausmaan eteläpuolella on seurausta alueen viljely- ja laidunkäytöstä 1700- ja 1800-luvuilla. Vuoden 2003 kaivauskertomukseen sisältyy FM Anu Kehusmaan tekemä historiallisen kartta-aineiston analyysi.

Vasemmalla DG1141:1 Näkymä pohjoisesta kirkolta päin huoltotielle. Taustalla Rikala. Kuva Ville Rohiola/Museovirasto 2009, oikealla DG1141:2 Kirkkomäen itärinnettä, jossa kaivettiin vuonna 2008 polttokalmistoa. Pohjoisesta. Kuva Ville Rohiola/Museovirasto 2009.

DG1141:7 Panoraamakuva vuosien 2009 ja 2010 kaivausalueen huoltotien törmällä. Kuva Esa Mikkola/Museovirasto 2009

Tutkimushistoria

Museoviraston arkistossa olevan arkeologisten löytöjen päluettelon mukaan ensimmäiset löydöt Halikon Kirkkomäestä on saatu Kansallismuseon kokoelmiin vuonna 1881. Tällöin kokoelmiin olisi liitetty särmänuppinen hevosenkenkäsolki sekä kaksi rannerengasta (KM 2058:4-6). Luettelotekstin mukaan solki ja molemmat rannerenkaat löydettiin vuonna 1872, kun Kirkkomäen korkeimmalla kohdalla laajennettiin Armfelt-suvun hauta-alueita. Esineet löytyivät noin 4-5 sylon eli 8-10 metrin päästä lounaaseen kirkon tapulista ja korttelin (n. 15 cm) verran maanpinnan alta likeltä toisiaan. Kyseisellä päänumerolla luetteloidut esineet ovat kuitenkin kipsikopioita. Alkuperäiset esineet jäivät kreivi Armfeltin omiin kokoelmiin. Ne päätyivät Muinaistieteelliselle toimikunnalle vasta vuonna 1910 osana huomattavaa muinaisesinekokoelmaa, joka luovutettiin valtiolle kreivin kuoltua. Kirkkomäestä löytyneet alkuperäiset esineet on luetteloitu numeroille KM 5512:24–26. Useassa aiemmassa lähteessä (mm. vuoden 2008 kaivauskertomus) on virheellinen tieto neljästä rannerenkaasta ja kahdesta hevosenkenkäsoljesta.

Vuonna 1895 Kirkkomäestä löytyi kaksi miekan katkelmaa ja kilvenkupura perunamaan muokkauksessa. Miekan säilän katkelmat ovat pituudeltaan 25,5 cm ja 15,5 cm. Kilvenkupuran vastineita tunnetaan mm. Halikon Muntolasta (KM 13790:2), Liedon Merolanmaasta (KM 9222:130 ja 342), Euran Pappilanmäestä (KM 11063:555) ja Mikkelin Moision Latokalliolta (KM 10874:1). Esine ajoittuu viikinkiaikaan 800–1000 –luvulle jKr. (Kivikoski 1973: 114 Tafel 98, Abb. 851). Hjalmar Appelgren-Kivalo tarkasti löytöpaikan 1896. Appelgrenin tarkastuskertomuksen

mukaan löytöpaikka sijaitse mäen laella noin 20–30 jalan eli 6-9 metrin päästä kirkkomaan aidasta. Huonon sään vuoksi löytöpaikasta ei voitu tehdä piirrosta.

Seuraavan kerran Kirkkomäki on ollut arkeologisen mielenkiinnon kohteena vuonna 1914. Tällöin A.M. Tallgren kävi myös Kirkkomäellä tarkastaessaan Halikon Mustamäen pääosin balttilaisista pronssikoruista koostuvan kätkölöydön löytöpaikkaa. Kirkkomäki mainitaan Anna-Kerttu Koskimiehen Halikon kunnan inventointikertomuksessa vuodelta 1955. Vuonna 1978 kirkon ohi kulkevan tien leikkauksesta löytyi rautakauteen ajoittuva saviastian kappale. Sen tarkkaa löytöpaikkaa ei tiedetä. Kun mäellä havaittiin kasvavan useita kulttuuri-indikaattorikasveja, oletti Anna-Liisa Hirviluoto mäellä olleen myös asuinpaikan (Hirviluoto 1992). Vuonna 1983 Kaarlo Katiskoski kaivoi Kirkkomäen itäpuolella kevyenliikenteen väylällä, mutta kaivaus jäi löydöttömäksi. Vuoden 1998 Halikon kunnan kiinteiden muinaisjäännösten inventoinnin yhteydessä kohde tarkastettiin jo tunnettuna muinaisjäännöksenä, mutta sen tarkemman laajuuden selvittämiseen ei ollut mahdollisuuksia. Inventoinnin toteutti näiden tutkimusten johtaja.

Vuonna 2003 Eeva Raike tutki Kirkkomäkeä kahteen otteeseen. Tutkimustarve aiheutui Halikon seurakunnan suunnitelmasta perustaa muistolehto Kirkkomäen eteläosaan, laajentaa hautausmaata, rakentaa uudet huoltorakennukset sekä toteuttaa hautausmaan laajennusta palveleva huoltotie. Tutkimuksissa mäen laen polttokenttäkalmisto paljastui oletettua laajemmaksi eikä lupaa muistolehdon perustamiseen alueelle voitu myöntää. Aivan mäen eteläosassa myöhempi maankäyttö näytti sotkeneen kerrosjärjestyksiä, joten vuoden 2003 tutkimusten jälkeen Museovirasto antoi suostumuksensa huoltotien vetämiseen mäen eteläosan yli. Suunnitelmakartoissa tien leveydeksi on merkitty 8 metriä. Vuonna 2008 kävi ilmi, että huoltotien leikkaus on 12–14 metriä leveä, ja että se on vedetty myöhäisrautakautisen ruumiskalmiston läpi.

Vuonna 2008 Kirkkomäen itäosassa toteutettiin laajat kaivaustutkimukset uusien huoltorakennusten nk. Kirkkotallien rakentamisen vuoksi. Itse huoltorakennusten kohdalla oli lähinnä täytemaata ja sekoittuneita kerroksia, mutta rakennushankkeeseen kuulunut mäen rinteiden viistoaminen ja täyttö aiheutti laajan tutkimustarpeen Kirkkomäen itärinteessä ja sen lakialueen itäreunassa. Tutkittu alue oli pääosin viikinkiaikaan (800–1050 jKr.) ajoittuvan laajan

polttokalmiston reunaa. Löytöinä saatiin talteen runsaasti pronssikoruja sekä niiden katkelmia, mm. rannerenkaita, kulkusia ja heloja. Rautaesineistä mainittakoon tulusrauta, nuolenkärki sekä veitset. Palaneiden luiden määrä oli poikkeuksellisen vähäinen. Aiemman tulkinnan mukaan Kirkkomäen polttokalmisto olisi ollut käytössä vielä ristiretkiajalla. Uusimpien tutkimustulosten valossa näyttää kuitenkin todennäköisemmältä, että löydetty ristiretkiaikainen esineistö on peräisin maanmuokkauksessa tuhoutuneista ruumishautoista. Varsinkin rosettiheloin koristettu vyölaite ja tulusrauta lienevät sittenkin peräisin ruumishaudasta, jonka kyntäminen on tuhonnut (vrt. Esa Mikkolan kaivauskertomus vuoden 2008 tutkimuksista Museoviraston arkistossa).

Kaivauksen käytännön toteutus 2009–2010

Tutkimuksen alkuperäisenä tarkoituksena oli avata ja tutkia huoltotien pohjoispuoliselta leikkaustörmältä riittävän laaja alue, jotta maisemointi voitaisiin toteuttaa muinaisjännöstä vaarantamatta. Tien penkassa vuonna 2008 havaitut rakenteet oli tarkoitus avata kokonaisuudessaan. Kaivausalue sijoitettiin koordinaattien 4981-4988/977-997 väliselle alueelle siten, että kaivausalueen eteläreuna noudatteli kaarevana huoltotien leikkausta. Kaivausalueen pohjoisreuna kulki koordinaattipisteiden 4988/977, 4988/980, 4987/980, 4987/984, 4985/984, 4985/988 ja 4985/997 kautta polveillen suorakulmaisesti.

DG1141:73. Työkuva vuonna 2009 avatun kaivausalueen 1 kaivamisesta huoltotieltä kuvattuna. Kuva Ville Rohiola/Museovirasto. Oikealla DG1141:74. Työkuvassa näkyvät molemmat vuonna 2009 avatut alueet. Kaivausalue 2 kuoppaliesineen sijoittuu kuvan vasempaan reunaan suoja-omina taakse. Kuoppaliettä kaivamassa Stephan Schulz. Kuva Ville Rohiola/Museovirasto

Tutkimusmenetelmäksi valittiin tasokaivauksen ja yksikkökaivauksen yhdistelmä, jossa kaivauskerroksen paksuudeksi valittiin 5 cm. Peltomultaa tosin poistettiin paksummissa kerroksissa. Ennen kuin suorakaiteen muotoiset värjäytymät osoittautuivat varmasti ruumishautoiksi, oli hautojen B ja K vuonna 2009 esillä olleet osat kaivettiin luontaisten rajojen

mukaisesti pohjaan. Hautaa A oli myös kaivettu featurena, mutta tasoissa. Muihin hautoihin ei kajottu. Ruumishaudat tulee aina tutkia kokonaisena eikä paloina kuten hautojen A, B ja K kohdalla kävi. Vuonna 2009 tutkittiin myös huoltotien eteläpenkkaa seulomalla poistettavan sähkötolpan ympäriltä irrotettua maa-aineista. Mitään merkittävää ei havaittu tällä alueella. Tutkimuksia oli tarkoitus jatkaa myöhemmin syksyllä 2009, mutta tutkimukset päästiin saattamaan loppuun vasta keväällä 2010. Alue peitettiin kevytpeitteillä, jotka muinaisjäännösten hoitoyksikkö myöhemmin vaihtoi suodatinkankaaseen.

DG1141:47. Kaivausalueen länsiosa tasossa 4. Haudat A ja B kaivettu featureina. Esillä myös mahdolliset haudat H, I ja J. Tasossa esillä olleet hautojen C ja D päädyt jäivät profiilina taakse piiloon. Kaivausalue peitettiin tässä tasossa 2009 odottamaan jatkotutkimuksia. Kuva Esa Mikkola/Museovirasto. Oikealla DG2102:2. Muinaisjäännösten hoitoyksikön täyttämää alue täytyi ensi avata. Kuvattu lännestä. Kuva Ville Rohiola/Museovirasto

Vuoden 2010 tutkimusten tarkoituksena oli saattaa loppuun vuonna 2009 aloitettu ja ruumishautakuvioiden löytymisen vuoksi kesken jäänyt kaivaus. Samalla tarjoutui mahdollisuus laajentaa kaivausaluetta ja ottaa haudat kokonaan esille. Museoviraston arkeologian osaston muinaisjäännösten hoitoyksikön työryhmä oli suojannut vuonna 2009 tasoon 4 jääneen alueen suodatinkankaalla ja täyttänyt avatun alueen tienpenkkojen maisemointityön yhteydessä. Ennen suodatinkankaan poistoa avattiin 2 x 4 m suorakaide eli 8 m² laajuinen lisäalue jo avatun alueen pohjoispuolelle. Tämän uuden kaivausalueen kulmakoordinaatit olivat 4987/980, 4989/980, 4989/984, 4987/980. Lisäalue päätettiin kaivaa turpeenpoiston jälkeen kahdessa 10 cm kerroksessa lapioiden ja seuloen. Noin 25 cm paksuisen entisen peltokerroksen alta tavoitellaan edellisvuoden dokumentointitasoa 3, jonka jälkeen kaivamisessa siirrytään käyttämään kaivauslastoja eli pelkkoja. Kaivauskerrosten numerointi noudatti peltokohteille vakiintunutta tapaa, jossa nykyinen maanpinnan taso on kerros 0. Dokumentointitasojen numerointi tarkoittaa sitä, että taso on samannumeroisen kaivauskerroksen pinta. Turpeen alta paljastunutta tasoa 1 ei pidetty tarpeellisena dokumentoida erikseen, sillä se oli lähinnä homogeenistä peltomultaa ja juurakkoa. Tason 1 alapuolinen kerros 1 poistettiin pääosin lapioiden noin 10 cm kerroksissa. Taso

2 valokuvattiin, mutta sitä ei piirretty eikä pintavaahtu. Maannos tasossa 2 oli yhä humuspitoista muokkauskerrosta. Paikoitellen oli näkyvissä yksittäisiä pienehköjä kiviä ja haavan juuria ja kantoja. Kerroksen 2 alta paljastuva taso 3 oli ensimmäinen piirrettävä ja vaaittava taso tällä laajennusalueella.

Toinen laajennusalue avattiin koordinaattien 4985-4987/984-986 rajaamalle alueelle hautojen A ja B koillispäätysten esiin saamiseksi. Tämän laajennusalueen koko oli neljä neliometriä. Kolmas laajennus jouduttiin tekemään kaivauksen loppuvaiheessa haudan E koillispään ottamiseksi esille. Laajennusalue sijoittui koordinaattien 4989-4990/978,5-980,5. Laajennusalueen koko oli siten kaksi neliometriä. Kaikkiaan vuonna 2010 avattiin uutta aluetta noin 15 neliometriä.

Vuonna 2009 avatun alueen sekä vuoden 2010 laajennusalueen tasojen synkronointi tuotti vaikeuksia kuten niin usein laajennusalueita avattaessa. Tästä syystä itäisin laajennusalue dokumentoidaan myös tasossa 2, vaikka muualla oli edetty tasoon 3. Laajennusalueen kerros 4 kaivettiin 10 cm paksuisena. Toisin sanoen vuonna 2009 dokumentoitu taso 5 on välitaso, jota vastaavaa tasoa ei ole laajennusalueella. 10 cm kaivauserosratkaisuun päädyttiin ajan säästämiseksi varsinkin sekoittuneen kerroksen poistossa.

Löytöjen talteenotto tapahtui molempina tutkimuskesinä neliometrillä tarkkuudella, joskin hienoimmille löydöille mitattiin tarkka löytöpaikka senttimetrin tarkkuudella Museoviraston arkeologian osaston takymetrillä. Kaikki irrotettu maa-aines seulottiin pienimpienkin löytöjen talteen saamiseksi. Käytössä olleiden rullaseulojen seulaverkon silmäkoko oli 5 ja 6 mm. Valokuvausdokumentoinnissa käytettiin pelkästään digitaalikuvausta vuonna 2010. Vuonna 2009 otettiin myös mustavalkokuvia. Lähes kaikki tasot ja profiilit dokumentoitiin piirtämällä. Kentällä piirretty kartta-aineisto on digitoitu ja tulostettu MapInfoilla. Vuosien 2009 ja 2010 tasokarttoja on yhdistetty jälkityövaiheessa. Kaivauksella käytettiin vuonna 2008 luotua koordinaatistoa, jossa x-akselin arvot kasvavat pohjoiseen ja y-akselin arvot itään. Koekuoppien ja kunkin kaivausruutujen koordinaattitieto vastaa kuopan lounaiskulman koordinaattia Museoviraston arkeologissa kenttätöissä vakiintuneen käytännön mukaisesti. Luotu koordinaatisto ei ole täysin etelä-pohjois-suuntainen. Se poikkeaa neulapohjoisesta 20 goonia itään. Koordinaatiston suunta on otettu hautausmaan eteläisestä kiviaidasta. Koordinaatisto oli periaatteessa samankaltainen kuin Eeva Raikkeen vuonna 2003 käyttämät koordinaatistot. Korkeustieto siirrettiin Halikon kunnan talon

seinässä olevasta korkeuskiintopisteestä n:o 103 joka on 22,244 m mpy. Kyseinen piste on Halikon kunnan oma kiintopiste eikä sen tietoja ole Maanmittauslaitoksen tietokannassa. Korkeuskiintopiste siirrettiin 2009 tienleikkauksen pohjoispuoliseen avokallioon. Kiintopisteen korkeus on 34,38 m mpy. Vuoden 2008 kiinto- tai asemointipisteet eivät enää olleet käytettävissä, sillä niiden kohdalla on nykyisin kolme suurta huoltorakennusta.

Haudat

Vuonna 2008 esiin tulleet esineettömät ruumishaudat ovat saaneet numerotunnuksen H2-4. Palokuoppahauta, joka löytyi huoltotien leikkauksesta, on saanut numerotunnuksen H1. Erilaisten suorakaiteenmuotoisten värjäytymien tunnistaminen ja ruumishaudoiksi on haasteellista, joten niiden numeroimisesta vuoden 2008 tunnuksia käyttäen luovuttiin ja varmasti haudoiksi osoittautuneet rakenteet saivat kirjaintunnuksen tunnistamisjärjestyksessä. Vuonna 2009 löydettiin ja tunnistettiin haudat A ja B sekä havaittiin hautojen C ja D lounaispäädyt. Hauta E löytyi vuonna 2010. Haudat A, B, C, D ja E olivat kaikki esineellisiä. Kirjaintunnus annettiin myös löydöttömille, enemmän tai vähemmän suorakaiteenmuotoisille värjäytymille, joita on syytä pitää hautoina. Varmoina hautoina voidaan pitää aivan kaivausalueen pohjoislaidalta havaitut värjäytymät G, F ja K. Näistä hauta K on osittain kaivettu luontaisten rajojensa mukaan vuonna 2009. Se päätettiin kuitenkin jättää tutkimatta käytettävissä olleen ajan rajallisuuden vuoksi. Pitkulaiset värjäytymät J, I, H, L ja M on tulkittu haudoiksi analogiaperiaatetta käyttäen. Löydöttömät ja suunnilleen suorakaiteenmuotoiset värjäytymät H2/2008, H3/2008, H4/2008, hauta I/2009-2010 ja hauta H/2009-2010 poikkeavat löydöllisistä hautakuopista pituusakselinsa suunnassa (ks. yleiskartta hautakuopista).

Kaikki esineelliset haudat sijaitsivat kaakosta luoteeseen kulkevassa rivissä ja ne olivat suunnilleen lounais-koillinen –suuntaisia. Hautasuunta pystyttiin varmuudella määrittämään vain haudasta E. Siinä vainaja oli haudattu pää kohti lounasta. Haudat I ja H ovat pituusakselinsa mukaisesti kaakko-luode-suuntaisia. Löydöttömän pienen haudan L pituusakseli oli samaan suuntaan kuin esineelliset haudat A-E. Se oli kuitenkin samassa rivissä löydöllisten hautojen kanssa tosin pienen avokallioalueen toisella puolella. Hauta M oli pääosin tuhoutunut huoltotien rakentamisen yhteydessä. Samoin on käynyt yhdelle Eeva Raikkeen vuonna 2003 esille kaivamalle, mutta tunnistamatta jääneelle ruumishaudalle (3/2003). Yksikään haudaksi tulkittu rakenne ei leikkaa

toista hautaa. Hautoihin liittyy lähes poikkeuksetta myös jonkinlainen kiveys. Seuraavassa esitellään tarkemmin esineelliset ruumishaudat.

Hauta A sijoittuu koordinaattiruutujen 4984-4985/984-986 alueelle. Se tuli esille muokkauserroksi tulkitun yhtenäisen humuspitoisen ruskean mullan alta tasossa 3 vuonna 2009. Haudan A maksimipituus on 190 cm ja leveys 50 cm. Sen pituusakseli kulki länsilounaasta itäkoilliseen. Hautakuopan syvyys oli noin 50-55 cm nykyisestä maanpinnasta mitattuna. Haudan täyteaassa oli melko runsaasti kiviä (ks. dokumentointitaso 3). Osa kivistä vaikutti lohkotulta. Haudan koillispäätä kiersi pikkukivien muodostama reunakehä, jota ei vuonna 2009 oltu syystä tai toisesta havaittu muualla haudassa. Kyseessä lienee kaivaustekninen kömmähdys. Vuoden 2010 keväällä avatun laajennusalueen havaintojen mukaan hauta olisi ollut ehkä erotettavissa hieman tummemman mullan alueena jo dokumentointitasossa 2. Luonnollisestikin havaintoihin vaikuttavia tekijöitä on useita, joista maan kosteus ja ennako-oletukset voidaan mainita merkittävimpinä tulkintatekijöinä.

Ylhäällä vasemmalla DG 1141:34. Haudan A lounaispään kiveystä tasossa 3. Kuva Ville Rohiola/Museovirasto. Ylhäällä oikealla DG1141:54. Haudan A lounaispää tasossa 4. Puukahvainen veitsi esillä haudan luoteisreunassa. Kuva Esa Mikkola/Museovirasto. Pystykuva DG2102:42. Haudan A koillispään kivireunus tasossa 4. Muu osa haudasta tasossa 5. Kuva Ville Rohiola/Museovirasto.

Vuoden 2009 tutkimuksissa suorakaiteenmuotoista tumman, lähes mustan nokisen humuspitoisen hiekkamoreenin aluetta vasta epäiltiin ruumishaudaksi, joten sen kaivamista jatkettiin. Kun aivan värjäytymän pohjoisreunalta löytyi ruodollinen rautaveitsi (KM 38083:371), jonka kahvassa oli säilyneenä puuta, saatiin varmuus peltomultakerroksen alta löytyneiden läikkien todellisesta luonteesta. Värjäytymän lounaispäästä löytyi saksalainen hopearaha (KM 38083:284), jota oli käytetty riipuksena. Valitettavasti raha löytyi seulasta, joten sen tarkkaa löytökohtaa ei voitu enää selvittää kovinkaan tarkasti. Mitä todennäköisimmin raha on ollut aivan haudan lounaispäässä, noin 40 cm haudan lounaisreunasta kaakkoon. Raha ajoittuu keisari Konrad II aikaan eli pääasiassa 1030-luvulle. Pieni pronssispiraalirusuke (KM 38083:287) löydettiin värjäytymän koillispäästä. Vuonna 2010 kaivetussa haudan koillispäässä oli vielä hauras pronssisormus (KM 38540:206) sekä sen alta huonokuntoista puuta (KM 38540:207).

Hauta B sijaitsi haudasta A noin metrin päässä luoteeseen, ruutujen 4985-4986/983-984 alueella. Hauta B oli noin 2 metriä pitkä. Leveimmillään se oli noin 65 cm. Hautakuopan maksimisyvyys nykyisestä maanpinnasta oli 60-70 cm. Haudan pituusakseli kulki länsilounaasta itäkoilliseen. Hauta oli täsmälleen samansuuntainen haudan A kanssa. Hauta tuli esille vuonna 2009 ja sen pääosin koordinaattiruutuun 4985/983 sijoittuva osa kaivettiin kokonaan pois rakenteen luontaisten rajojen mukaan. Haudan länsipää oli täysin löydötön eli siinä ei ollut esineitä eikä luuaineistoa. Haudan lounaisosassa oli suurten, lohkoilta vaikuttaneiden kivien muodostamaa kiveystä sekä melko löyhää, peltomultamaista mustaa humuspitoista maannosta. Kivien koloissa on ollut jonkun jyräjoiden pesä. Vuonna 2009 haudasta kaivettiin noin kaksi kolmasosaa, mutta mikään ei viitannut esineelliseen hautaukseen. Vuonna 2010 tutkittu haudan koillispää tuotti useita yllätyksiä: melko läheltä pintaa haudan koillispään kiveyksen kivien välistä ruudusta 4986/984 löytyi lähes pystyyn asetettu piikkilehtinen keihäänkärki (KM 38540:211). Keihäänkärjen kokonaispituus on 23,5 cm ja sen putki muodostuu kahdesta lappeesta eli putkiosa on avonainen. Samanlainen putkiosa on mm. Euran Lauhianmäeltä löydettyssä keihäänkärjessä. Keihäänkärjen yhteydessä oli kaksi rautanaulaa, joista vain toinen saatiin talteen (KM 38540:213). Kaivausjohtaja hukkasi vahingossa toisen rautanauloista. Haudan koillispäästä saatiin talteen englantilainen hopearaha (KM 38540:214), joka ajoittuu 1000-luvun vaihteeseen. Rahan reunassa on pyöreä reikä, joten sitä lienee käytetty riipuksena. Mikäli hopearahaa on käytetty kaulakoruna, kuten ilmeisesti haudassa E, olisi vainaja haudattu pää koilliseen toisin kuin haudassa E, jossa vainajan pää oli lounaassa ja jalat koillisessa. Myös haudan A hopearahalöytö tuli haudan lounaispäästä. Lisäksi löydettiin pieni ruodollinen rautaveitsi aivan hautakuopan pohjoisreunalta kohdasta

4986,35/984,13. Veitsessä on hyvin kapea terä ja sen nirkko oli katkennut. Lisäksi haudan täytemaasta saatiin talteen muutamia saviastianpaloja.

Vasemmalla DG 2102:64. Haudan B koillispää tasossa 5. Muu osa haudasta kaivettu pohjaan jo 2009. Kuva Esa Mikkola/Museovirasto. Keskellä DG2102:51. Piikkiteräinen keihäänkärki KM 38540:211 in situ haudan B koillispäädyssä tasossa 2. Kuvattu kaakosta, kuva Ville Rohiola/Museovirasto. Oikealla DG2102:61. Englantilainen hopearaha KM 38540:210 in situ haudan B koillispäässä kerroksessa 2. Raha on Ethelred II:n Lontoossa lyöty Long Cross -tyyppi, ajoitus noin 1000 AD. Rahamestari Eadwold (sähköposti Tuukka Talvio 23.11.2010) Koillisesta. Kuva Ville Rohiola/Museovirasto.

Hauta C sijaitsi ruutujen 4986-4987/982-983 alueella. Se tuli esille vuonna 2009, mutta sitä ei kaivettu dokumentointitasoa 3 syvemmälle. Vuonna 2010 hauta kaivettiin kokonaan tasokaivauksena. Hautakuopan maksimipituus oli 225 cm leveys 45 cm ja sen pituusakselin suunta on sama kuin haudoilla A ja B eli länsilounaasta itäkoilliseen. Hautakuopan maksimisyyvyys oli 65-70 cm nykyisen maanpinnan tasosta mitattuna. Hautakuvio oli varsin ohut ja kapea dokumentointitasoissa 4 ja 5. Se muistutti näin ollen Janakkalan Tarinmaan kirkkoaidan luota 1950-luvulla esille tulleita ristiretkiaikaisia hautoja. Haudasta C saatiin talteen neljä rautanaulaa (KM 38540:217, 218, 219 ja 220). Näistä kolme löytyi haudan pohjoisreunalta melko ylhäältä sekä yksi syvemmältä haudan keskivaiheilta. Mahdollinen pronssiesineen katkelma (KM 38540:228) löytyi haudan keskiosasta kaivauskerroksesta 4. Sen tarkat löytökoordinaatit ovat 4986,91/982,77 ja löytökorkeus 34,10 m mpy. Haudan täytemaasta saatiin talteen pieni pronssispiraalin kappale, muutamia saviastianpaloja, pieni pala palanutta luuta sekä yksi kvartsi-iskos. Haudoista A ja B poiketen haudassa C ei ollut isoja lohkottuja kiviä. Tasossa neljä haudan keskivaiheilla oli kiviä jonkin verran.

Vasemmalla DG2102:69. Haudan C koillispää tasossa 3, lounaispää tasossa 4. Lännestä. Kuva Esa Mikkola/Museovirasto. Oikealla DG2102:70. Hauta C tasossa 5. Pohjoiskoillisesta. Kuva Ville Rohiola/Museovirasto.

Hauta D sijaitsi koordinaattiruutujen 4986-4987/980-981 alueella. Sen maksimipituus oli vain 135 cm ja leveys 40 cm. Hautakuopan maksimisyvyys oli noin 70 cm. Hauta D tuli osittain esille dokumentointitasossa 4 vuoden 2009 kaivausalueen pohjoisosasta. Vuonna 2010 avatun alueen dokumentointitasossa 3 hautaa D ympäröivässä harvassa kiveyksessä oli selvä suorakaiteen muotoinen aukko eli hauta lienee kaivettu kiveyksen läpi. Haudan D pituus akseli kulki lounaasta kaakkoon eli se poikkeaa hieman hautojen A, B ja C pituus akselista. Haudan koillispäässä oli selvä kiveys, jossa oli lähes kolmionmuotoinen heikosti punertavaa hiekkakiveä oleva laakakivi. Haudassa oli lisäksi kaksi muuta laakakiveä.

Vasemmalla DG2102:73. Hauta D tasossa 4. Luoteesta. Kuva Ville Rohiola/Museovirasto. Oikealla DG2102:78. Kuvassa veitsimäinen heittokeihäänkärki KM 38540:234 in situ haudan D koillispäädyssä tasossa 4. Kuvattu pohjoisesta. Kuva Ville Rohiola/Museovirasto.

Haudasta D saatiin talteen hauta-antimina veitsimäinen rautaterä, pronssisormus sekä saviastian pohja. Veitsimäinen rautaterä, ilmeisesti heittokeihäänkärki (KM 38540:234) löytyi kaivauskerroksesta 3 haudan koillispuolesta aivan hautakuopan reunasta läheltä mainittua kolmionmuotoista laakakiveä. Esineen hamarapuolella olevassa paksunnoksessa on terä molemmin puolin. Teräpuolella on väkänä. Ruodossa on pienet kolmiomaiset siivekkeet kohtisuoraan terän lapetta ja siivekkeiden alla paksunnos. Esineen mitat ovat 180 x 23 x 22 mm ja sen lounaispuolella koordinaatit 4987,14/ 981,37 ja koillispuolella 4987,29/981,47. Esineen löytökorkeus oli noin 34,14-34,16 m mpy. Haudan lounaispuolella oli asetettu saviastia, jonka yläosan myöhempi maanmuokkaus oli tuhonnut. Lähes kolmasosa kokonaisesta astiasta joutui kuitenkin ilkeiksi kohteeksi, kun se oli jätetty suojattuna odottamaan seuraavaa kaivauspäivän dokumentaatiota. Kaivausalueella oli ulkoilutettu koiraa ja kävelty. Tämän seurauksena saviastian suoja potkittu pois ja astian päälle oli astuttu. Näin ehjänä säilynyt osa rikkoutui pieniksi paloiksi. Saviastia oli tasapohjainen ja koristeeton. Sen sisältö otettiin talteen mahdollista tulevaa makrofossiilitutkimusta varten. Saviastian pohjan halkaisija oli arviolta noin 10 cm. Saviastian vierestä ja osittain alta löytyi pronssista valmistettu kilpiveyllinen spiraalisormus (KM 38540:232, vrt. Kivikoski 1973, Tafel 86, Abb. 755). Sormuksen toisen puolen spiraalikierteet olivat hieman avautuneet. Sormuksen sisällä on säilyneenä ilmeisesti kangasta tai lankaa. Sormuksen mitat ovat 52 x 23 x 22 mm ja tarkat löytökoordinaatit 4986,88/980,79. Esine löytyi kuudennesta kaivauskerroksesta ja se oli vaakatasossa. Haudan täytömaassa oli pari palaa palanutta luuta sekä toisesta saviastiasta peräisin olevia paloja. Mitään merkkejä vainajasta ei ollut säilynyt. Kokonsa puolesta hauta näyttäisi olevan lapsen hauta. Haudasta löydetty pronssisormus on kuitenkin melko kookas.

Vasemmalla DG2102:80. Saviastian pohja haudan D lounaispuolella. Koillisesta. Kuva Ville Rohioli/Museovirasto. Oikealla DG2102:87. Pronssisormus KM38540:232 in situ haudan D lounaispuolella. Kuvattu luoteesta. Kuva Ville Rohioli/Museovirasto.

Hauta E tuli esille aivan kaivausalueen länsireunasta läheltä tienleikkausta. Hauta E sijoittui pääosin koordinaattien 4988-4989/978-979 alueelle. Sen pituusakseli kulkee lähinnä etelälounaasta pohjoiskoilliseen. Haudan E maksimipituus oli 210 cm ja leveys noin 60 cm. Syvyyttä sillä oli noin 50-55 cm. Haudan koillispuolella oli heikommin värjäytynyt kuin lounaispuolella ja haudan pohja vietti kohti lounasta. Hauta E oli noin kahden metrin päässä haudasta D luoteeseen. Haudan lounaassa oleva pääpuoli rajautuu suurehkoon maakiveen, joka vielä nykyisinkin ulottuu maanpinnan yläpuolelle.

Haudasta E löydettiin vainajan molempien reisiluiden päät *in situ*. (FM Kati Salo on varmistanut luiden tunnistuksen). Luut olivat lähes maatuneet. Mitään muita osia vainajan luurangosta ei havaittu. Kallosta ei ollut säilyneenä edes hammaskiillettä. Reisiluu jäännökset ovatkin kaivauksen ainoat varmat paikaltaan löydetty polttamattomat ihmisluut. Toisaalta hautojen D ja E välissä sijainneesta pienestä tummasta läikästä kohdassa 4988,11/980,72 saatiin talteen hieman luuta (mahdollisesti kalloa), joka saattaa olla peräsin alueella olleesta ja myöhemmässä maankäytössä kokonaan tuhoutuneesta haudasta.

Vasemmalta oikealle DG2102:104. Hauta E:n lounaisosa tasossa 5. Koillisesta. DG2102:113. Kivikehä haudan E jalkopäässä. Pohjoisesta. DG2102:117 Tanskalainen hopearaha KM38540:250. DG2102:107 Hevoskenkäsolkki KM38540:251 haudan E kaakkoisreunasta. Kuvattu idästä. Kuvat Ville Rohiola /Museovirasto.

Haudasta E saatiin talteen hopearaha (KM 38540:250), joka on lyöty Lundissa Tanskan kuningas Oluf Hungerin (1086-1095) aikana. Rahamestarina on ollut Biorn (Pirn). Ennen tätä löytöä nuorin tämän kauden Suomesta löydetty tanskalainen raha on Oluf Hungerin edeltäjän Knut Pyhän ajalta (Tuukka Talvion tiedonanto 23.11.2010). Rahassa on reikä ja siinä on jäljellä niitti. Rahaa lienee

käytetty riipuksena. Raha löytyi haudan länsipäästä, mutta tosin seulasta. Näin ollen tämänkään rahan löytöpaikkaa ei voida määrittää kuin noin 10 x 10 cm tarkkuudella. Haudan keskivaiheilta aivan sen kaakkoislaidalta kohdasta 4988,27/979,39 tuli esille pieni pronssinen hevosenkenkäsolki (KM 38540:251). Solki on kokonainen ja sen neula on tallella. Soljen poikkileikkaukseltaan rombinmuotoinen kehä on koristettu kolmiolaimoin. Myös soljen neulan kantalevy on koristettu. Solki oli löydettyessä lähes pystyasennossa, joten se lienee kiinnittänyt vainajan oikean kyljen kohdalta viittaa tai muuta vastaavaa vaatetta. Vainajan reisien välistä kohdasta 4988,65/979,70 löytyi pronssista valmistettu keskilevyllinen spiraalisormus (KM 38540:252). Sormus löytyi pystyasennosta. Oletettavasti vainajan kädet on laitettu reisien päälle. Haudan lounaispäästä löydettiin vielä iso ja litteä tummansininen lasimassahelmi (KM 38540:255), jonka ulkoreunassa on koristeena ohutta punavalkoista aaltoviivaa. Helmen mitat ovat 13 x 14 x 7 millimetriä. Helmi löytyi kohdasta 4988,47/979,03. Haudan lounaispäästä saatiin talteen pieni pronssispiraalirusuke sekä hyvin ohutta pronssispiraalia. Nämä löydettiin kuitenkin seulasta. Haudan jalkopään luoteisreunalta tuli esille noin 90 cm pitkä ja 45 cm leveä soikea kivikehä, jonka koillispuolella oli pieniksi paloiksi rikkoontunut karkeatekoinen saviastia. Vainaja oli haudattu hautakuopan kaakkoisreunaan siten, että vainaja jalat olivat kivikehän kaakkoispuolella. Haudan länsipäässä, hautakuopan kaakkoiskulmassa oli tumman nokimaan alue, joka tasojen 6 ja 7 välissä muodosti pyöreähköön tasapohjaisen hiiltyneen orgaanisen aineen läikän (ks. yksityiskohtakartta haudan E eteläpuolisesta tummasta nokiläikästä). Läikässä näytti olleen hiiltyneitä pieniä oksia. Sen kuuluminen haudan E yhteyteen on epätodennäköistä, sillä hautakuvio näyttäisi leikkaavan tätä ilmiötä, joka näin ollen olisi hautaa vanhempi.

Muut rakenteet ja myöhäiskivikautinen asuinpaikka

Vuonna 2009 tutkittiin Huoltotien leikkauksessa esille tullut suuri kuoppaliesi. Kuoppaliesi sijaitsi koordinaattien 4990-4992/974-977 rajaamalla alueella, jonne avattiin vuonna 2009 erillinen, noin 4,5 m² laajuinen kaivausalue 2. Turve- ja peltomultakerroksen poiston jälkeen tien penkassa ollut leikkausprofiili puhdistettiin, valokuvattiin ja piirrettiin. Tämän jälkeen laaja liesi tutkittiin tasokaivauksella kaivauskerroksen ollessa n. 10 cm. Lieden alueelta dokumentoitiin tasot 1 - 5. Liedestä lähes puolet oli tuhoutunut tien rakentamisen yhteydessä. Pyöreän lieden halkaisija oli noin 150 cm ja syvyyttä sillä oli noin 30 cm. Lieden kiveys oli tehty melko erikokoisista kivistä. Kivet olivat varsin voimakkaasti palaneita ja rapautuneita. Lieden pohjalla oli kahdesta kymmeneen senttimetriä paksu hienojakoinen musta nokimaakerros. Liesi oli rakennettu muutoin moreenista koostuvassa mäessä hienojakoisen hiekan linssin alueelle. Lieden itäpuolella oli

uudemman ajan maankäytöstä kertova osin savensekaisella maalla täytetty jätekuoppa tai muu kaivanto. Liedestä ei saatu talteen ajoittavaa esineistöä, mutta sen etelälaidalta löytyi poikkileikkauksestaan pyöreä, hiukan toisesta päästä levenevä metallilevystä taivutettu onttola, jonka sisällä oli puuta (KM 38083:434). Rakenteesta on otettu kaksi radiohiiliajoitusnäytettä, mutta niitä ei ole varojen puutteen vuoksi analysoitu kuten ei myöskään kaivauksilta otettuja makrofossiilinäytteitä.

Vasemmalla DG1141:64. Huoltotien penkassa roikkuneen liedän profiili turve- ja peltomultakerroksen poiston jälkeen. Länneestä. Kuva Satu O'Ceallacháin/Museovirasto. Oikealla DG1141:72. Kuoppaliesi tasossa 5 kaivausalueella 2 vuonna 2009. Etelästä. Kuva Satu O'Ceallacháin/Museovirasto

Huoltotien reunassa ruudussa 4984/981 oli myös toinen, tosin huomattavasti pienempi kiveys. Se saattaa tosin liittyä johonkin huoltotien tekemisen yhteydessä tuhoutuneeseen ruumishautaan, sillä mm. haudassa D oli hieman samantyyppinen laakakivistä tehty kiveys. Toisaalta kyseessä voi olla myös pääosin tuhoutunut liesi.

Vuonna 2010 avatulla laajennusalueella ei ollut hautojen lisäksi muita selkeitä rakenteita. Lähes koko aluetta peitti kiveys, jonka läpi mm. hauta D näytetään kaivetun. Alueella oli myös suuria laakakiviä esim. ruudussa 4988/981. Kiveys voi liittyä alueella olleeseen myöhäiskivikautiseen asuinpaikkaan, josta todisteena vuonna 2010 löydettiin melko runsaasti nk. reikäsekoitteista keramiikkaa. Orgaaninen sekoiteaine on kadotessaan jättänyt keramiikkaan koloja ja kuoppia. Christian Carpelan ajoittaa tämän tyyppisen keramiikan aivan kivikauden loppuun (suullinen tiedonanto marraskuussa 2010). Tällöin Kirkkomäki on muodostanut mereen työntyvän niemekkeen, joka on ollut saariston suojassa. Aiemmin Kirkkomäeltä on löydetty melko runsaasti työstettyä kvartsia sekä vuonna 2008 piistä tehty rombinmuotoinen nuolenkärki (KM 37409:579).

Muu löytöaineisto

Huoltotien pohjoispuolisella kaivausalueelta saatiin talteen myös ylempänä mäellä olevaan polttokenttäkalmistoon liittyvää aineistoa kuten poltettua luuta, sulaneita lasimassahelmiä ja sulaneita pronssinkappaleita. Varsinkin muokauskerroksessa oli runsaasti historiallisen ajan löytöaineistoa ja palanutta savea. Osa vuonna 2009 kentällä talteen otetusta pääosin modernista löytöaineistosta jätettiin liittämättä Kansallismuseon kokoelmiin. Kaivauskertomuksen liitteenä on luettelo poistetusta aineistosta.

Yhteenveto

Salon Halikon Kirkkomäki on yksi niistä noin paristakymmenestä muinaisjäännöskohteesta, joissa rautakautisen polttokalmiston yhteydestä on löydetty viikinki- tai ristiretkiaikaisia ruumishautoja. Kirkkomäen polttokalmisto sijaitsee mäen ylärinteessä ja ruumiskalmisto mäen eteläosan tasaisella alueella. Alueelta on tutkittu ja dokumentoitu joko osittain tai kokonaan vuosina 2009 ja 2010 viisi esineellistä ruumishautaa sekä viisi mahdollista löydötöntä ruumishautakuviota. Kolme esineetöntä ruumishauta on tutkittu osittain vuonna 2008. Samoin ilmeisesti vuonna 2003. Tämän lisäksi vuoden 2010 kaivausalueen pohjoisosasta on kaksi ruumishautakuopan päätyä, joita ei kaivettu vuonna 2010, sillä ruumishaudat tulisi aina tutkia kokonaisuuksina, ei koskaan osina eikä varsinkaan osittain eri vuosina.

Vuonna 2009 varmistunut ruumiskalmistolöytö muuttaa myös aiemmin Kirkkomäestä löydetyn aineiston tulkintaa. Esimerkiksi vuonna 2008 löydetty ristiretkiaikaisen vyölaitteen osat lienevät sittenkin peräisin polttokalmistoa nuoremasta kyntämisen ja/tai mäen itärinteen muokkaamisen tuhoamasta ruumishaudasta. Aiemmin juuri näihin löytöihin nojautuen tämän raportin kirjoittaja oletti, että Kirkkomäellä olisi harjoitettu polttohautausta vielä pitkälle 1100-luvulla (ks. Esa Mikkolan vuoden 2008 kaivauskertomus).

Kirkkomäen ruumishautalöydöt tulivat osittain yllätyksenä, vaikka vuoden 2003 löytöaineistossa olikin tiettyjä piirteitä, jonka nojalla huoltotien linjaukseen olisi pitänyt kiinnittää tarkempaa

huomiota. Huoltotie onkin tuhonnut useita kymmeniä ellei satoja neliötä ristiretkiaikaan ajoittuvaa ruumiskalmistoa. Päätös huoltotien rakentamisen sallimisesta mäen eteläosan kautta (Museoviraston kirje 23.9.2003, diaarinumero 539/304/2002) perustui riittämättömään ja virheelliseen tulkintaan vuonna 2003 havaituista ilmiöistä. Kirkkomäki, jota on käytetty hevoshakana, viljelyalstana sekä perunamaana ja jonka itärinteessä on ollut useita puisia kirkkotalleja ei ole arkeologisesti helppo kohde. Mäkeä peittää noin 20-35 cm paksuinen muokkauskerros, jossa eri aikakausien löydöt ovat sekoittuneet keskenään. Mäen yli on vedetty kaapeli- ja vesijohtokaivantoja. Muokkauskerroksen alla on kuitenkin yhä säilyneenä koskemattomia ruumishautoja ja ehjää polttokalmistokerrosta. Moreenista ja avokalliosta muodostuva ilmeisen hapan maaperä tuhoaa orgaanisen aineksen tehokkaasti. Luita oli säilyneenä vain yhdessä haudassa. Nekin olivat erittäin huonossa kunnossa. Myös polttokalmiston alueelta saatiin talteen poikkeuksellisen vähän palanutta luuta.

Jotta Salon Halikon Kirkkomäen kaltainen tilanne ei enää toistuisi, tulisi kaikkiin arkeologisesti potentiaalisilta alueilta löydettyihin suorakaiteenmuotoisiin tummiin läikkiin suhtautua vakavasti. Ruumishautojen tunnistamisen kriteerien ja tutkimisen metodiikan on oltava yhtenäisiä ja selkeitä. Epäselvissä tapauksissa tutkimuksia pitää jatkaa kunnes kiistatta voidaan osoittaa läikkien olevan jotakin muuta kuin ruumishautoja. Esimerkiksi vuosina 1999-2006 Mikkelin Orijärveltä esille tulleet hautamaiset rakenteet muinaispeltojen välistä ovat näiden uusimpien löytöjen valossa kiistatta ruumishautoja, vaikkei niissä ollutkaan säilyneenä luuta tai muuta orgaanista ainesta. Peltomultaan sekoittunut aineisto sisältää esineitä, jotka voivat olla peräisin rikki kynnetyistä haudoista.

Kirkkomäen haudat voidaan ajoittaa haudasta E löydetyn Oluf Hungerin rahan perusteella 1090-lukua nuoremiksi. Vaikka kahdesta muusta haudasta löydetyt hopearahat ovat 1000-luvun alusta, hautojen sijainti rivissä ja niiden melko yhteneväinen löytöaineisto (mm. pronssisormustyyppit) puoltavat niiden ajoittamista suunnilleen samanaikaisiksi. Uudet havainnot ja löydöt lisäävät entisestään Salon Halikon Kirkkomäen merkitystä muinaisjäännöksenä ja tutkimuskohteena. Kaikki Kirkkomäkeä koskevat maankäyttöhankkeet edellyttävät jatkossa erittäin tarkkaa suunnittelua ja harkintaa sekä riittäviä arkeologisia tutkimuksia ennen mahdollisten hankkeiden toteuttamista. Mäen säilynyt osa tulisikin jättää tulevaisuudessa täysin rauhaan.

Arkistolähteet

Raporttia laadittaessa on käytetty apuna Museoviraston arkeologian osaston arkistossa olevaa Salon Halikon Kirkkomäkeä koskevaa aineistoa, joka muodostuu lähinnä pääluettelosta sekä Eeva Raikkeen kaivauskertomuksesta.

Kirjallisuutta

Hirviluoto, Anna-Liisa ja Pitkänen, Kari 1992: *Halikon historia I*. Halikon kunta. Gummerus. Jyväskylä.

Kivikoski, Ella 1973. *Die Eisenzeit Finnlands*. Neuausgabe. Suomen muinaismuistoyhdistys. Helsinki.

Mikkola, Esa 1999. Halikonjokilaakson rautakautiset muinaisjäännökset eli inventoinnin ihmeellinen maailma. *Muinaistutkija* 1/1999. Suomen arkeologinen seura.

Digitaalikuvaluettelo 2009 ja 2010 otetuista kuvista

Kuvan numero	Aihe	Valmistusaika	Aiheen paikat	Tekijä
DG1141:1	Yleiskuva Salon Halikon Kirkkomäen kalmistoalueesta. Pohjoisesta.	15.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG1141:2	Yleiskuva Salon Halikon Kirkkomäen kalmistoalueesta ja Kirkkotalleista. Pohjoisesta.	15.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG1141:3	Panoraama kalmistoalueesta ja sen ylittävistä huoltotiestä. Etelästä.	15.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:4	Panoraaman DG1141:3 osa 1.	2.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:5	Panoraaman DG1141:3 osa 2.	2.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:6	Panoraaman DG1141:3 osa 3.	2.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:7	Panoraama kaivausalueesta tienleikkaustörmän päällä. Etelästä.	2.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:8	Panoraaman DG1141:7 osa 1. Kaakosta.	7.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:9	Panoraaman DG1141:7 osa 1. Etelästä.	7.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:10	Yleiskuva huoltotiestä vanhan varikon edestä eli idästä kuvattuna.	2.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:11	Huoltotien aiheuttamaa maisemavauriota idästä kuvattuna.	2.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:12	Huoltotien aiheuttamaa maisemavauriota idästä kuvattuna.	2.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:13	Huoltotien pohjoisreunan leikkausta lännestä kuvattuna.	2.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:14	Huoltotien aiheuttamaa maisemavauriota lännestä kuvattuna. Taustalla vanha varikkorakennus.	2.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:15	Kaivausalue 1, taso 1, osa-alue 4985-4988/978-	8.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin

	980. Pohjoisesta.			
DG1141:16	Kaivausalue 1, taso 1, osa-alue 4983-4987/980-982. Pohjoisesta.	8.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
DG1141:17	Kaivausalue 1, taso 1, osa-alue 4982-4987/982-984. Pohjoisesta.	8.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
DG1141:18	Kaivausalue 1, taso 1, osa-alue 4982-4985/984-986. Pohjoisesta.	8.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
DG1141:19	Kaivausalue 1, taso 1, osa-alue 4981-4985/986-988. Pohjoisesta.	8.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
DG1141:20	Kaivausalue 1, taso 1, osa-alue 4981-4983/988-994. Lännestä.	8.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
DG1141:21	Kaivausalue 1, taso 1, osa-alue 4981-4983/994-997. Lännestä.	8.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
DG1141:22	Kaivausalue 1, taso 2, osa-alue 4985-4988/978-980. Pohjoisesta.	13.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG1141:23	Kaivausalue 1, taso 2, osa-alue 4983-4987/980-982. Pohjoisesta.	13.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG1141:24	Kaivausalue 1, taso 2, osa-alue 4982-4987/982-984. Pohjoisesta.	13.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG1141:25	Kaivausalue 1, taso 2, osa-alue 4982-4985/984-986. Pohjoisesta.	13.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG1141:26	Kaivausalue 1, taso 2, osa-alue 4981-4985/986-988. Pohjoisesta.	14.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG1141:27	Kaivausalue 1, taso 2, osa-alue 4981-4983/988-990. Pohjoisesta.	15.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG1141:28	Kaivausalue 1, taso 2, osa-alue 4981-4983/990-992. Pohjoisesta.	15.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG1141:29	Kaivausalue 1, taso 2, osa-alue 4981-4983/992-994. Pohjoisesta.	15.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG1141:30	Kaivausalue 1, taso 2, osa-alue 4981-4983/994-997. Lännestä.	16.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG1141:31	Kaivausalue 1, länsiosa tasossa 2. Idästä.	13.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG1141:32	Kaivausalue 1, taso 3, osa-alue 4985-4988/978-	16.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola

---

 980. Idästä.

DG1141:33	Kaivausalue 1, taso 3, osa-alue 4983-4988/978-984. Pohjoisesta.	16.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG1141:34	Kaivausalue 1, taso 3, osa-alue 4983-4987/980-982. Pohjoisesta.	16.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG1141:35	Kaivausalue 1, taso 3, osa-alue 4983-4987/982-984. Pohjoisesta.	16.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG1141:36	Kaivausalue 1, taso 3, osa-alue 4983-4987/984-986. Hauta 5 kiveyksineen esillä. Pohjoisesta.	16.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG1141:37	Kaivausalue 1, taso 4, osa-alue 4983-4987/980-984. Hautakuvioita tulee esille. Idästä.	17.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:38	Kaivausalue 1, taso 4, osa-alue 4983-4988/979-983. Hautakuvioita tulee esille rivissä. Idästä.	17.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:39	Kaivausalue 1, taso 4, osa-alue 4983-4987/980-984. Hautakuvioita tulee esille rivissä. Pohjoisesta.	17.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:40	Kaivausalue 1, taso 4, osa-alue 4983-4987/980-984. Hautakuvioita tulee esille rivissä. Idästä.	17.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:41	Kaivausalue 1, haudat 5 ja 6 kaivettu luonnollisten rajojen mukaan. Idästä.	17.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:42	Kaivausalue 1, taso 4, osa-alue 4983-4987/980-983. Idästä.	17.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:43	Kaivausalue 1, taso 4, osa-alue 4983-4985/980-984. Koillisesta.	17.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:44	Kaivausalue 1, taso 4, osa-alue 4983-4988/979-982. Koillisesta.	17.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:45	Kaivausalue 1, taso 4, osa-alue 4981-4987/980-984. Koillisesta.	17.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:46	Kaivausalue 1, taso 4, osa-alue 4981-4987/980-984. Lännestä.	17.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola

---

DG1141:47	Kaivausalueen 1 länsiosa tasossa 4. Pohjoisesta.	17.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:48	Kaivausalueen 1 länsiosan tasossa 4 kaivauksen jäätyä kesken. Pohjoisesta.	17.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:49	Kaivausalueen 1 länsiosan tasossa 4 kaivauksen jäätyä kesken. Pohjoisesta.	17.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:50	Kaivausalue 1, hauta 6 tasossa 5. Lännestä.	17.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
DG1141:51	Kaivausalue 1, hauta 6 pohjatasossa. Luoteesta.	17.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
DG1141:52	Kaivausalue 1, haudan 6 profiili. Lännestä.	17.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG1141:53	Kaivausalue 1, hauta 5 tasossa 5. Veitsi in situ profiilin vieressä. Pohjoisesta.	17.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:54	Kaivausalue 1, hauta 5 tasossa 5. Veitsi in situ profiilin vieressä. Pohjoisesta.	17.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:55	Kaivausalue 1, hauta 5 tasossa 5. Veitsi in situ profiilin vieressä. Etelästä.	17.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG1141:56	Kaivausalue 1, mahdollinen hautakuoppa ruudussa 4987/978. Pohjoisesta.	17.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG1141:57	Kaivausalue 2, liesikiveystä tienleikkauksessa. Lännestä.	7.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
DG1141:58	Kaivausalue 2, liesikiveystä tienleikkauksessa osin puhdistettuna. Lännestä.	7.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
DG1141:59	Kaivausalue 2, liesikiveystä tienleikkauksessa osin puhdistettuna. Lännestä.	7.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
DG1141:60	Kaivausalue 2, liesikiveystä tienleikkauksessa osin puhdistettuna. Lännestä.	7.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
DG1141:61	Kaivausalue 2, panoraaman DG1141:60 osa 1. Lännestä.	7.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin

DG1141:62	Kaivausalue 2, panoraaman DG1141:60 osa 2. Lännestä.	7.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
DG1141:63	Kaivausalue 2, panoraaman DG1141:60 osa 3. Lännestä.	7.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
DG1141:64	Kaivausalue 2, lieden profiili turve- ja peltomultakerroksen poiston jälkeen. Lännestä.	15.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
DG1141:65	Kaivausalue 2, lieden profiili turve- ja peltomultakerroksen poiston jälkeen. Panoraama. Lännestä.	15.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
DG1141:66	Kaivausalue 2, panoraaman DG1141:65 osa 1. Lännestä.	15.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
DG1141:67	Kaivausalue 2, panoraaman DG1141:65 osa 2. Lännestä.	15.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
DG1141:68	Kaivausalue 2, taso 1, etelästä.	10.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
DG1141:69	Kaivausalue 2, taso 3, etelästä.	15.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
DG1141:70	Kaivausalue 2, taso 3, lähikuva liedestä. Pohjoisesta.	15.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
DG1141:71	Kaivausalue 2, taso 4, lähikuva liedestä. Etelästä.	16.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
DG1141:72	Kaivausalue 2, taso 5, lähikuva liedestä. Etelästä.	16.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
DG1141:73	Työkuva kaivausalueen 1 kaivamisesta. Lounaasta.	7.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG1141:74	Työkuva kaivausalueen 1 kaivamisesta. Lounaasta.	15.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG1141:75	Työkuva kaivausalueen 1 kaivamisesta. Lännestä.	17.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:76	Työkuva tienleikkauksessa olevan lieden puhdistamisesta. Etelästä.	7.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG1141:77	Työkuva tienleikkauksessa olevan lieden puhdistamisesta. Lännestä.	7.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG1141:78	Liesi ja seula. Lännestä.	7.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola

DG1141:79	Työkuva. Lieden profiilin puhdistusta. Etelästä.	15.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG1141:80	Työkuva tienleikkauksen eteläpuolella roikkuvan sähkötolpan tukemisesta. Pohjoisesta.	8.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:81	Työkuva tienleikkauksen eteläpuolella roikkuvan sähkötolpan tukemisesta. Pohjoisesta.	8.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG1141:82	Työkuva tienleikkauksen eteläpuolella roikkuvan sähkötolpan juuren kaivamisesta. Pohjoisesta.	8.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG1141:83	Työkuva tienleikkauksen eteläpuolella roikkuvan sähkötolpan juuren kaivamisesta. Pohjoisesta.	8.7.2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
Kuvan numero	Aihe	Valmistusaika	Aiheen paikat	Tekijä
DG2102:1	Yleiskuva vuoden 2009 osittain peitetystä kesken jääneestä kaivausalueesta. Idästä.	24.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:2	Yleiskuva vuoden 2009 osittain peitetystä kesken jääneestä kaivausalueesta. Lännestä.	24.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:3	Laajennusalue 4985-4986/984-987 tasossa 2. Pohjoisesta.	24.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:4	Laajennusalue 4987-4989/978,5-984 tasossa 2. Idästä.	25.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:5	Laajennusalue 4987-4989/978,5-984 tasossa 2. Idästä.	25.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:6	Molemmat laajennusalueet tasossa 2. Lännestä.	25.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:7	Laajennusalue 4985-4986/984-987 tasossa 3. Koillisesta.	26.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:8	Laajennusalue 4985-4986/984-987 tasossa 3. Idästä.	27.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola

DG2102:9	Laajennusalue 4985-4986/984-987 tasossa 3. Kaakosta.	27.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:10	Kiveys ruuduissa 4987-4988/980-981 tasossa 3. Pohjoisesta.	27.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:11	Kiveys ruuduissa 4988/981-982 tasossa 3. Pohjoisesta.	25.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:12	Kiveys ruuduissa 4987-4988/980-981 tasossa 3. Etelästä.	27.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:13	Kiveys ruuduissa 4987-4988/981-982 tasossa 3. Pohjoisluoteesta.	27.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:14	Laajennusalue 4985-4986/984-985 tasossa 3. Etelästä.	27.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:15	Laajennusalue 4985-4986/984-985 tasossa 3. Pohjoisesta.	27.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:16	Laajennusalue 4987-4988/982-983 tasossa 4. Pohjoisesta.	27.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:17	Laajennusalue 4987-4988/980-981 tasossa 4. Pohjoisesta.	1.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:18	Laajennusalue 4987-4988/980-981 tasossa 4. Pohjoisesta.	1.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:19	Laajennusalue 4987-4988/979-983 tasossa 4. Lännestä.	1.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:20	Laajennusalue 4987-4988/979-983 tasossa 4. Länsiluoteesta.	1.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:21	Laajennusalue 4987-4988/979-983 tasossa 4. Idästä.	1.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:22	Kaivausalue tasossa 5. Kaakosta.	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:23	Kaivausalueen eteläreuna tasossa 5. Idästä.	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:24	Kaivausalueen pohjoisosa tasossa 5. Etelästä.	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:25	Koko kaivausalue tasossa 5. Idästä.	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:26	Alue 4981-4982/985-986 välitasossa 4/5.	31.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola

---

 Pohjoisesta.

DG2102:27	Koordinaattien 4983-4985/981-984 rajaama alue välitasossa 4/5. Pohjoisesta.	31.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:28	Koordinaattien 4980-4983/983-986 rajaama alue välitasossa 4/5. Pohjoisesta.	31.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:29	Koordinaattien 4980-4983/983-986 rajaama alue välitasossa 4/5. Idästä.	31.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:30	Laajennusalue 4988-4990/978,5-980,5. Pohjoisesta.	31.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:31	Laajennusalue 4988-4990/978,5-980,5 tasossa 3. Idästä.	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:32	Laajennusalue 4988-4990/978,5-980,5 tasossa 3. Pohjoisesta.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:33	Luuta KM 38540:195 in situ ruudussa 4988/980 kerroksessa 4. Pohjoisesta.	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:34	Luuta KM 38540:195 in situ ruudussa 4988/980 kerroksessa 4. Pohjoisesta.	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:35	Luun KM 38540:195 löytökohta ruudussa 4988/980 tasossa 5. Pohjoisesta.	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:36	Tumma läikkä haudan E kaakkoisreunalla tasossa 5. Idästä.	4.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:37	Tumman läikän profiili. Kaakosta.	4.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:38	Tumman läikän profiili. Kaakosta.	4.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:39	Kaivausalue pohjatasossa. Luoteesta.	4.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:40	Kaivausalue pohjatasossa. Kaakosta.	4.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:41	Hauta A tasossa 4. Pohjoisesta.	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:42	Hauta A tasossa 4. Koillisesta.	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola

---

DG2102:43	Kiveys haudan A koillispäädystä tasossa 4. Pohjoisesta.	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:44	Sormuksen KM 38540:206 osa in situ haudan A koillispäädystä. Pohjoisesta.	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:45	Sormuksen KM 38540:206 osa in situ haudan A koillispäädystä. Pohjoisesta.	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:46	Sormuksen KM 38540:206 seulasta löytynyt osa.	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:47	Sormuksen KM 38540:206 seulasta löytynyt osa.	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:48	Piikkiteräinen keihäänkärki KM 38540:211 in situ haudan B koillispäädystä tasossa 2. Pohjoisesta.	26.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:49	Piikkiteräinen keihäänkärki KM 38540:211 in situ haudan B koillispäädystä tasossa 2. Koillisesta.	26.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:50	Piikkiteräinen keihäänkärki KM 38540:211 in situ haudan B koillispäädystä tasossa 2. Koillisesta.	26.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:51	Piikkiteräinen keihäänkärki KM 38540:211 in situ haudan B koillispäädystä tasossa 2. Kaakosta.	26.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:52	Piikkiteräinen keihäänkärki KM 38540:211 in situ haudan B koillispäädystä tasossa 2. Kaakosta.	26.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:53	Piikkiteräinen keihäänkärki KM 38540:211 in situ haudan B koillispäädystä tasossa 2. Etelästä.	26.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:54	Piikkiteräinen keihäänkärki KM 38540:211. Huomaa avoin putki.	26.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola

DG2102:55	Hauta B tasossa 2. Kuvassa näkyvästä kuopasta on nostettu keihäänkärki. Pohjoisesta.	26.5.2010	Salon, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:56	Haudan B koillispää tasossa 3. Pohjoisesta.	26.5.2010	Salon, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:57	Ruodollinen rautaveitsi KM 38540:212 in situ haudan B koillispäässä tasossa 4. Pohjoisesta	28.5.2010	Salon, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:58	Haudan B koillispää tasossa 4. Pohjoisesta.	2.6.2010	Salon, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:59	Haudan B koillispää tasossa 4. Luoteesta.	2.6.2010	Salon, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:60	Englantilainen hopearaha KM 38540:210 in situ haudan B koillispäässä kerroksessa 2. Pohjoisesta.	2.6.2010	Salon, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:61	Englantilainen hopearaha KM 38540:210 in situ haudan B koillispäässä kerroksessa 2. Koillisesta.	2.6.2010	Salon, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:62	Englantilainen hopearaha KM 38540:210.	2.6.2010	Salon, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:63	Englantilainen hopearaha KM 38540:210.	2.6.2010	Salon, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:64	Haudan B koillispää tasossa 5. Koillisesta.	2.6.2010	Salon, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:65	Hauta C vuoden 2009 kaivauksen jälkeen tasossa 4. Kuvattu lännestä.	25.5.2010	Salon, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:66	Haudan C koillispää tasossa 2. Lounaispää tasossa 4. Kuvattu itäkoillisesta.	27.5.2010	Salon, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:67	Haudan C koillispää tasossa 3. Lounaispää tasossa 4. Kuvattu idästä.	27.5.2010	Salon, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:68	Haudan C koillispää tasossa 3. Lounaispää tasossa 4. Kuvattu idästä.	27.5.2010	Salon, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:69	Haudan C koillispää tasossa 3. Lounaispää tasossa 4. Kuvattu	27.5.2010	Salon, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola

	länneestä.			
DG2102:70	Hauta C tasossa 5 kuvattu pohjoiskoillisesta.	27.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:71	Hauta C tasossa 5. Kuvattu länneestä (länsiluoteesta).	2.6.2011	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:72	Hauta D tasossa 4. Kuvattu pohjoisesta.	31.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:73	Hauta D tasossa 4. Kuvattu koillisesta.	31.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:74	Hauta D tasossa 4. Kuvattu koillisesta.	31.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:75	Hauta D taso 4. Heittokeihäänkärki KM38540:234 in situ. Kuvattu koillisesta.	31.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:76	Hauta D taso 4. Heittokeihäänkärki KM38540:234 in situ. Kuvattu koillisesta.	31.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:77	Hauta D taso 4. Heittokeihäänkärki KM38540:234 in situ ja laakakivi. Kuvattu koillisesta.	31.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:78	Hauta D taso 4. Heittokeihäänkärki KM38540:234 in situ ja laakakivi. Kuvattu pohjoisesta.	31.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:79	Haudan D lounaispään saviastia tulossa esille. Kuvattu koillisesta.	1.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:80	Haudan D lounaispään saviastia tulossa esille. Kuvattu koillisesta.	1.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:81	Haudan D lounaispään saviastia tulossa esille. Kuvattu koillisesta.	1.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:82	Haudan D lounaispään saviastia tulossa esille. Kuvattu idästä.	1.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:83	Hauta D tasossa 5. Kuvattu pohjoisesta (pohjoiskoillisesta).	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:84	Hauta D tasossa 5. Kuvattu länneestä (länsiluoteesta).	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola

DG2102:85	Haudan D lounaispäädyn saviastia ilkivallan seurauksena hajonneena 2.6.2010 illalla.	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:86	Pronssisormus KM38540:232 in situ haudan D lounaispäässä. Kuvattu luoteesta.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:87	Pronssisormus KM38540:232 in situ haudan D lounaispäässä. Kuvattu luoteesta.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:88	Hauta D tasossa 6. Kuvattu koillisesta.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:89	Hauta D tasossa 6. Kuvattu koillisesta.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:90	Hauta D tasossa 6. Kuvattu luoteesta.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:91	Hauta D tasossa 6. Kuvattu luoteesta.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:92	Sormus KM38540:232 haudan D tasossa 6. Kuvattu lännestä.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:93	Sormus KM38540:232 haudan D tasossa 6. Kuvattu lännestä.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:94	Hevosenkäsolki KM38540:251 haudan E kaakkoisreunasta. Kuvattu idästä.	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:95	Haudan E reisiluut ja pronssisormus tulivat esille kerrosta 4 kaivettaessa. Kuvattu pohjoisesta.	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:96	Haudan E reisiluut ja pronssisormus KM38540:252 tasossa 5. Kuvattu lännestä.	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:97	Haudan E reisiluut ja pronssisormus KM38540:252 tasossa 5. Kuvattu lännestä.	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:98	Hauta E osittain tasossa 5 ja sen laajennusalue tasossa 4. Kuvattu lounaasta.	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:99	Hauta E osittain tasossa 5 ja sen laajennusalue tasossa 4. Kuvattu pohjoisesta.	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola

DG2102:100	Hauta E osittain tasossa 5 ja sen laajennusalue tasossa 4. Kuvattu pohjoisesta.		Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:101	Hauta E kokonaan tasossa 5. Kuvattu pohjoisesta.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:102	Hauta E tasossa 5. Kuvattu etelälounaasta.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:103	Hauta E tasossa 5. Kuvattu koillisesta.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:104	Hauta E tasossa 5. Kuvattu koillisesta.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:105	Hauta E tasossa 5. Kuvattu koillisesta.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:106	Hauta E tasossa 5 (löytötaso). Kuvattu kaakosta.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:107	Hevosenkenkäsolki KM38540:251 haudan E kaakkoisreunasta. Kuvattu idästä.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:108	Pronssisormus KM38540:252 haudassa E. Kuvattu pohjoisesta.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:109	Lähikuva haudan E vainajan oikeasta reisiluusta. Kuvattu koillisesta.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:110	Lähikuva haudan E vainajan oikeasta reisiluusta. Kuvattu koillisesta.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:111	Lähikuva haudan E vainajan vasemmasta reisiluusta. Kuvattu koillisesta.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:112	Yksityiskohtakuva haudan E jalkopään kivikehässä olleesta keramiikkakeskittymästä. Etelästä.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:113	Yksityiskohtakuva haudan E jalkopään kivikehästä. Kuvattu pohjoisesta.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:114	Kivikehän pohjoisreunan keramiikkakeskittymä kivien poiston jälkeen. Pohjoisesta.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola

DG2102:115	Kivikehän pohjoisreunan keramiikkakeskittymä kivien poiston jälkeen. Pohjoisesta.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
DG2102:116	Haudan E lounaispäässä olleen maakiven viereistä värjäytymää. Kuvattu idästä.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:117	Haudasta E löydetty harvinainen tanskalainen 1080-luvulle ajoittuva hopearaha.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:118	Pohjoisprofiili 4990/978,5-980,5 osa 1. Kuvattu etelästä.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Stiina Tuppurainen
DG2102:119	Pohjoisprofiili 4990/978,5-980,5 osa 2. Kuvattu etelästä.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Stiina Tuppurainen
DG2102:120	Pohjoisprofiili 4990/978,5-980,5 osa 3. Kuvattu etelästä.	3.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Stiina Tuppurainen
DG2102:121	Itäprofiili 4990-4989/980,5. Kuvattu lännestä.	4.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Stiina Tuppurainen
DG2102:122	Pohjoisprofiili 4989/980,5-984 osa 1. Kuvattu etelästä.	4.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Stiina Tuppurainen
DG2102:123	Pohjoisprofiili 4989/980,5-984 osa 2. Kuvattu etelästä.	4.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Stiina Tuppurainen
DG2102:124	Pohjoisprofiili 4989/980,5-984 osa 3. Kuvattu etelästä.	4.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Stiina Tuppurainen
DG2102:125	Pohjoisprofiili 4989/980,5-984 osa 4. Kuvattu etelästä.	4.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Stiina Tuppurainen
DG2102:126	Itäprofiili 4989-4987/984 osa 1. Kuvattu lännestä.	4.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Stiina Tuppurainen
DG2102:127	Itäprofiili 4989-4987/984 osa 2. Kuvattu lännestä.	4.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Stiina Tuppurainen
DG2102:128	Itäprofiili 4989-4987/984 osa 3. Kuvattu lännestä.	4.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Stiina Tuppurainen
DG2102:129	Pohjoisprofiili 4987/984-986 osa 1. Kuvattu etelästä.	4.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Stiina Tuppurainen
DG2102:130	Pohjoisprofiili 4987/984-986 osa 2. Kuvattu etelästä.	4.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Stiina Tuppurainen

DG2102:131	Pohjoisprofiili 4987/984-986 osa 3. Haudan F lounaispää näkyy profiilissa. Kuvattu etelästä.	4.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Stiina Tuppurainen
DG2102:132	Itäprofiili 4985-4987/986 osa 1. Haudan F lounaispää näkyy profiilissa. Kuvattu lännestä.	4.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Stiina Tuppurainen
DG2102:133	Itäprofiili 4985-4987/986 osa 2. Kuvattu lännestä.	4.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Stiina Tuppurainen
DG2102:134	Itäprofiili 4985-4987/986 osa 3. Kuvattu lännestä.	4.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Stiina Tuppurainen
DG2102:135	Työkuva vuoden 2010 laajennusalueen kaivamisesta. Kuvattu lännestä.	25.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:136	Työkuva 2009 avatun alueen kaivamisesta ja 2010 laajennuksen dokumentoinnista. Kuvattu koillisesta.	28.5.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:137	Työkuva kaivausalueen varjostamisesta kevytpeitteellä. Kuvattu lännestä.	1.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:138	Työkuva. Niko Anttiroiko ottaa makrofossiilinäytettä haudan D saviastian sisältä. Pohjoisesta.	1.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:139	Työkuva kaivausalueen valmistelusta dokumentointia varten. Lännestä.	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
DG2102:140	Työkuva. Lassi Närväinen kaivaa hautaa D. Kuvattu lounaasta.	2.6.2010	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola

Mustavalkonegatiiviluettelo 2009 kaivaukselta

Kuvan numero	Aihe	Valmistusaika	Aiheen paikat	Tekijä
F145884:1	Kaivausalue 2 tasossa 1. Etelästä.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
F145884:2	Kaivausalue 1, taso 2, osa 986-984. Pohjoisesta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
F145884:3	Kaivausalue 1, taso 2, osa 984-982. Pohjoisesta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
F145884:4	Kaivausalue 1, taso 2, osa 982-980. Pohjoisesta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
F145884:5	Kaivausalue 1, taso 2, osa 982-980. Pohjoisesta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
F145884:6	Kaivausalue 1, taso 2, osa 986-988. Pohjoisesta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
F145884:7	Kaivausalue 1, taso 2, osa 988-990. Pohjoisesta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
F145884:8	Kaivausalue 1, taso 2, osa 988-990. Pohjoisesta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
F145884:9	Kaivausalue 2 tasossa 3. Idästä.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
F145884:10	Kaivausalue 1, taso 2, osa 992-994. Pohjoisesta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
F145884:11	Kaivausalue 2. Lieden profiili tienleikkauksessa. Lounaasta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
F145884:12	Kaivausalue 2. Lieden profiili tienleikkauksessa. Lounaasta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
F145884:13	Kaivausalue 2. Lieden profiili tienleikkauksessa. Lounaasta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
F145884:14	Kaivausalue 2. Lieden profiili tienleikkauksessa. Lounaasta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
F145884:15	Kaivausalue 1, taso 2, osa 994-997. Lännestä.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
F145884:16	Kaivausalue 2 tasossa 4. Idästä.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
F145884:17	Kaivausalue 1, taso 3, osa 982-980. Pohjoisesta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
F145884:18	Kaivausalue 1, taso 3, osa 984-980. Pohjoisesta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
F145884:19	Kaivausalue 2 tasossa 5. Idästä.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Satu O'Ceallacháin
F145884:20	Kaivausalue 1, taso 3, osa 986-984. Pohjoisesta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
F145884:21	Kaivausalue 1, taso 3, osa 980-977. Pohjoisesta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
F145884:22	Kaivausalue 1, profiili 4985-4986,5/984 (H6). Lounaasta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
F145884:23	Kaivausalue 1, mahdollinen ruumishauta 5 ja rautaveitsi in situ. Pohjoisesta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola

F145884:24	Kaivausalue 1, mahdollinen ruumishauta 5 ja rautaveitsi in situ. Kaakosta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Ville-Martti Rohiola
F145884:25	Kaivausalue 1, alue 4984-4988/979-981 tasossa 4. Koillisesta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
F145884:26	Kaivausalue 1, alue 4984-4987/981-984 tasossa 4. Pohjoisesta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
F145884:27	Kaivausalue 1, alue 4982-4987/981-986 tasossa 4. Pohjoisesta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
F145884:28	Kaivausalue 1, mahdollinen hauta 7 tasossa 4. Pohjoisesta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
F145884:29	Kaivausalue 1, liesi ja mahdollinen hauta tasossa 4. Pohjoisesta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
F145884:30	Kaivausalue 1, tumma läikkä tasossa 4 tienleikkauksen reunassa. Pohjoisesta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
F145884:31	Kaivausalue 1, länsiosa tasossa 4. Idästä.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
F145884:32	Kaivausalue 1, länsiosaa tasossa 4. Koillisesta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola
F145884:33	Kaivausalue 1, länsiosaa tasossa 4. Pohjoisesta.	2009	Salo, Halikon Kirkkomäki	kuvaaja: Esa Mikkola

Karttaluettelo ja kartat

1. Yleiskartta, A4, mk 1:500, piirtäneet ja digitoineet Riku Mönkkönen ja Ville Rohiola, s. 46
2. Yleiskartta hautojen sijainnista, A3, mk 1:180, piirtänyt ja digitoinut Ville Rohiola, s. 47
3. Pinta- ja pohjavaaituskartta, A 4, mk 1:100, piirtänyt Satu O´Ceallacháin ja Ville Rohiola, digitointi Ville Rohiola, s. 48
4. Tasokartta, alue 1, taso 1, A3, mk 1:50, piirtänyt Satu O´Ceallacháin, digitointi Ville Rohiola, s. 49
5. Tasokartta, alue 1, taso 2, A3, mk 1:50, piirtänyt ja digitoinut Ville Rohiola, s. 50
6. Tasokartta, alue 1, taso 2, osa-alue, A4, mk 1:25, piirtänyt ja digitoinut Ville Rohiola, s. 51
7. Tasokartta, alue 1, taso 3, A3, mk 1:50, piirtänyt ja digitoinut Ville Rohiola, s. 52
8. Tasokartta, alue 1, taso 4, A3, mk 1:30, piirtänyt ja digitoinut Ville Rohiola, s. 53
9. Tasokartta, alue 1, taso 5, A3, mk 1:35, piirtänyt ja digitoinut Ville Rohiola, s. 54
10. Yksityiskohtakartta, hauta A, taso 4, A4, mk 1:10, piirtänyt ja digitoinut Ville Rohiola, s. 55
11. Profiilikartta, hauta B, poikittaisprofiili, mk 1:10, piirtänyt ja digitoinut Ville Rohiola, s. 56
12. Yksityiskohtakartta, hauta D, taso 6, A4, mk 1:10, piirtänyt ja digitoinut Ville Rohiola, s. 57
13. Yksityiskohtakartta, hauta E, tasojen 5 ja 6 välissä, löytökerros A3, mk 1:10, piirtänyt ja digitoinut Ville Rohiola, s. 58
14. Yksityiskohtakartta, haudan E eteläpuolinen tumma nokiläikkä, tasojen 6 ja 7 välinen taso, A4, mk 1:10, piirtänyt ja digitoinut Ville Rohiola, s. 59
15. Yksityiskohtakartta, alueen 1 hautojen pohjavaaitusluvut, A4, mk 1:50, piirtäneet Essi Ruuskanen, Niko Anttiroiko ja Ville Rohiola, digitointi Ville Rohiola, s. 60
16. Profiilikartta, alue 1, pohjoisprofiilit, A3, mk 1:20, piirtänyt Stiina Tuppurainen, digitointi Ville Rohiola, s. 61
17. Profiilikartta, alue 1, itäprofiilit, A3, mk 1:20, piirtänyt Stiina Tuppurainen, digitointi Ville Rohiola, s. 62
18. Tasokartta, alue 2, taso 1, A4, mk 1:25, piirtänyt Satu O´Ceallacháin, digitointi Ville Rohiola, s. 63
19. Tasokartta, alue 2, taso 2, A4, mk 1:25, piirtänyt Satu O´Ceallacháin, digitointi Ville Rohiola, s. 64
20. Tasokartta, alue 2, taso 3, A4, mk 1:25, piirtänyt Satu O´Ceallacháin, digitointi Ville Rohiola, s. 65
21. Tasokartta, alue 2, taso 4, A4, mk 1:25, piirtänyt Satu O´Ceallacháin, digitointi Ville Rohiola, s. 66
22. Tasokartta, alue 2, taso 5, A4, mk 1:25, piirtänyt Satu O´Ceallacháin, digitointi Ville Rohiola, s. 67
23. Pinta- ja pohjavaaituskartta, alue 2, A4, mk 1:25, piirtänyt Satu O´Ceallacháin, digitointi Ville Rohiola, s. 68
24. Profiilikartta, alue 2, profiili 4991,4-4989,5/974-976,1, A4, mk 1:10, piirtänyt Satu O´Ceallacháin, digitointi Ville Rohiola, s. 69